

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Prejemnica Čopove plakete 2024 je

CENTRALNA TEHNIŠKA KNJIŽNICA UNIVERZE V LJUBLJANI

Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani (CTK) letos praznuje 75 let obstoja. Njeni začetki segajo v leto 1949, ko je bila ustanovljena pri tedanji Tehniški visoki šoli v Ljubljani kot javna visokošolska knjižnica za področje tehnike. Tedaj in danes je temeljno poslanstvo Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani zagotavljanje knjižničnih informacijskih storitev s področij tehnike in naravoslovja akademski skupnosti Univerze v Ljubljani ter širšemu krogu uporabnikov. Leta 1963 je CTK uradno prevzela naloge matične knjižnice za specialne tehniške knjižnice, ki so delovale pri raziskovalnih inštitutih in v podjetjih. Naslednje leto je ustanovila Informacijsko dokumentacijski center za tehniko in naravoslovje in postala republiški informacijski center za tehniške vede, s tem pa sestavni del pedagoške in raziskovalne dejavnosti v tedanji državi. V 80-ih letih prejšnjega stoletja se je CTK razvila v največji medknjižnični tehniški center v tedanji državi in je sodelovala s kar 500 knjižnicami doma in po svetu. Posebno pozornost so posvečali tudi standardom in razvili bogato standardoteko. S prvo bibliografsko podatkovno zbirko za področje inženirstva (Compendex) na magnetnih trakovih so leta 1975 kot prvi v državi pričeli avtomatizirano izvajati informacijske storitve. S CD-ROM strežnikom je CTK med prvimi zagotovila tudi oddaljeni dostop do podatkovnih zbirk.

Danes je CTK inovativna visokošolska knjižnica, ki se je iz skromnih začetkov razvila v središče znanstvenih raziskav in izobraževanja. V tem času je postala ključni vir za vse, ki iščejo znanje, navdih in raziskovalne vire na področjih naravoslovja, tehnike in številnih drugih strokovnih disciplin. CTK je orala ledino na mnogoterih strokovnih področjih, sledila je razvoju v svetu, polagala mejnike v visokoškolskem knjižničarstvu v Sloveniji in postavljala ogledalo razvoja drugim visokoškolskim knjižnicam v Sloveniji. Predvsem v razvoju digitalne paradigme v visokoškolskem knjižničarstvu je CTK vodilna knjižnica že desetletja.

Pri nabavi elektronskih informacijskih virov, dostopnih na daljavo, je prevzela koordinacijsko vlogo v Sloveniji in je nosilka konzorcijskega povezovanja pri zagotavljanju dostopa do najpomembnejših podatkovnih zbirk mednarodne znanstvene literature v Sloveniji. Pri tem vodi pogajanja z založniki in vanje kot pogajalski element vključuje zagotavljanje odprtega odstopa do znanstvenih člankov, nudi informacijsko in tehnično podporo pri dostopu do virov, saj skrbi tudi za *Digitalno knjižnico Univerze v Ljubljani*. Sodeluje pri vrednotenju znanstvenoraziskovalnega dela raziskovalcev v okviru njenega osrednjega specializiranega informacijskega centra za področje tehnike.

CTK je nepogrešljiv povezovalni člen med raziskovalno skupnostjo, Javno agencijo za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije in založniki znanstvene literature. Z razvojem knjižničnih storitev na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti intenzivno sledi potrebam raziskovalcev v vseh fazah življenjskega kroga dejavnosti. Zaradi nove paradigme znanstvene komunikacije, to je odprte znanosti, je CTK ustvarila nov nabor storitev, saj upravlja z *Digitalnim repozitorijem raziskovalnih organizacij Slovenije (DiRROS)*, intenzivno ozavešča akademsko skupnost o pomenu odprte znanosti, razvila je izobraževalni program *Odprta akademija* in ustvarila portale, ko sta npr. *DiRROS Data*, spletna storitev, ki raziskovalcem nudi informacije v zvezi z

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

ravnanjem z raziskovalnimi podatki, in *Odprte objave*, ki ponuja informacije o možnostih odprtih objav znanstvenih del v znanstvenih revijah. Je nosilka mreže občanske znanosti v Sloveniji *CitizenScience.si*. Zaradi prepoznavnega položaja knjižnice kot pomembnega deležnika pri zagotavljanju podpornih knjižničnih storitev na področju znanosti in raziskovanja je vodilni partner in koordinator projekta *Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji (SPOZNAJ)*, katerega naloga je prilagoditev javnih raziskovalnih organizacij in CTK za delo po načelih odprte znanosti.

Strateška usmeritev CTK je ustvarjanje skupnosti uporabnikov. Kljub temeljnemu poslanstvu, to je zagotavljanje knjižničnih informacijskih storitev s področij tehnike in naravoslovja akademski skupnosti Univerze v Ljubljani, ustvarja storitve, ki so zanimive tudi širšemu krogu uporabnikov, posameznikom in organizacijam, npr. Ustvarjalnico CTK, Knjižnico stvari, Tehniški kotiček za mlade in druge.

Za izjemen in neprecenljiv vpliv na uveljavitev visokošolskih knjižnic kot nepogrešljivih deležnikov podpornih storitev v visokošolskem izobraževanju in raziskovanju ter proaktivne vloge pri razvoju visokošolskega knjižničarstva v Sloveniji Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije podeljuje Centralni tehniški knjižnici Univerze v Ljubljani Čopovo plaketo 2024.